

Z vso napredno mladino se borimo za boljšo bodočnost

Na našem mladinskem dnevu nad Vrbskim jezerom je sodelovala tudi delegacija »Svobodne avstrijske mladine«. V sodelovanju z napredno avstrijsko mladino se je izražala tesna povezanost med vso napredno in demokratično mladino sveta. Vsi se borimo za iste cilje, za boljšo bodočnost nas mladine in za svetlejšo življenje delavskih množic, za osvoboditev vseh zatiranih in izkoriščanih narodov. Isti cilji naše borbe nas povezujejo v mogočno nerazdružljivo enoto, v mogočno borbeno skupnost.

Enotnost napredne mladine pride do izraza pri vsaki prireditvi in akciji mladine. Tudi na mladinskem dnevu napredne avstrijske mladine, ki je bil 11. in 12. tega meseca v Celovcu in v vseh večjih mestih Avstrije. Na tem mladinskem dnevu so sodelovale vse antifašistične in napredne mladinske organizacije, kakor »Svobodna avstrijska mladina«, »Mlada garda« ter »Kinderland«. Povabljeni pa je bila tudi Zveza mladine za Slovensko Koroško.

Naša mladinska organizacija je odpotovala na mladinski dan napredne avstrijske mladine v Celovcu 28 člansko delegacijo, ki je sodelovala v soboto pri bakljadi, v nedeljo pa pri fizikulturnem in kulturnem sporedu. Za uspehe, ki jih je dosegla naša mladina na tej prireditvi, je dobila dve prvi nagradi, in sicer prvo nagrado za tek na 100 m, ki si jo je priborila tov. Cilka Gabrijel iz Št. Janža v Rožu, ter prvo nagrado v kulturnem programu, ki so si jo osvojili tamburaši iz Škofič.

O poteku mladinskega dneva v Celovcu pripoveduje član naše delegacije med drugim:

»Napredna avstrijska mladina je imela 11. in 12. t. m. v Celovcu svoj mladinski dan, ki so se ga udeležile vse napredne antifašistične mladinske organizacije. V soboto zvečer je bila bakljada in zborovanje v »Landhaushofu«. Spreveda z bakljami so se udeležili številni člani FOeJ-a, Mlade garde, »Kinderland« in naše mladine, ki je bila tudi povabljena.

Z mladinsko pesmijo smo korakali po celovških ulicah, ob straneh ulic pa so se zbrale velike množice ljudstva, ki so z navdušenjem spremljale mimohod. Med njimi pa so bili tudi nekateri izziivači, ki so hoteli motiti potek prireditve, toda niso uspeli. Kljub temu pa se je pokazalo, da je tudi v Avstriji mnogo protifašističnega ljudstva, ki je vroče pozdravljalo mladinski sprevod.

V nedeljo dopoldne je bil množičen

fizikulturni nastop. Najprej so igrali nogomet. Med odmorom pa so nastopili v drugih fizikulturnih panogah. Med drugim je bil tudi tek na 100 m za dekleta, pri katerem je sodelovala naša tov. Cilka iz Št. Janža. Že takoj po startu je prevzela vodstvo Cilka, ko pa je slišala vzpodbudne klice, je zbrala vse svoje moči in kot prva dospela na cilj ter si s tem priborila prvo nagrado.

Popoldne je bil na sporedu kulturni

program, ki je bil zelo zabaven, pokazal pa je tudi mnogo dobrega znanja. Mi smo nastopili s pevskim točkami in tamburaškim zborom iz Škofič, ki je s svojim igranjem žel mnogo odobravanja ter si priboril tudi prvo nagrado.

S kulturnim sporedom je bil mladinski dan FOeJ-a v glavnem zaključen. Zvečer smo se zavrtili še v veselem plesu.

S svojim sodelovanjem na mladinskem dnevu avstrijskih naprednih mladinskih organizacij je naša mladina ponovno manifestirala enotnost v borbi proti zatiranju in izkoriščanju. Ponovno je pokazala vsemu svetu, da hoče skupno z vso napredno in antifašistično mladino korakati in se skupno boriti za boljši položaj delovne mladine, za boljšo življenje delovnih ljudi in za svetlejšo bodočnost svobodoljubnih narodov.

Jugoslovanska mladina se bo združila

»Mladinski organizaciji Jugoslavije — Zveza komunistične mladine Jugoslavije in Ljudska mladina Jugoslavije — sta častno izvršili vse naloge, ki sta jih njima postavljali Komunistična partija in Ljudska fronta, ter imata pomembno vlogo v današnjem boju za zgraditev socializma v deželi.« S temi besedami je bilo dano priznanje jugoslovanski mladini za njeno dolgoletno nesebično in

požrtvovalno delo, za njene herojske podvige v narodnoosvobodilni borbi in v sedanji etapi graditve socializma. Mladina Jugoslavije je lahko upravičeno ponosna na to veliko priznanje, ponosna tembolj zato, ker si ga je priborila v težkih preizkušnjah in težavah borbe za osvoboditev in za socializem.

Globoka in resnična ljubezen do domovine in do svojih narodov, do svobo-

de, resnice, napredka in demokracije ter neposredna povezanost s Partijo in Fronto, zaupanje in ljubezen do Partije in do tovariša Tita — to so bile osnovne in glavne lastnosti mlade jugoslovanske generacije. Od tod je jugoslovanska mladina tudi črpala moči in poguma za častno izvrševanje nalog, ki so jih postavljali pred njo.

Revolucionarno-politični skok, ki so ga napravili jugoslovanski narodi pod vodstvom Partije in Tita, se je v vsej svoji revolucionarnosti in demokratičnosti odrazil tudi pri jugoslovanski mladini. Velika misel o enotnosti mladine, o borbi za obrambo domovine pred fašizmom, misel o življenju, ki bi mladim ljudem dajalo lepše in svetlejšo perspektive, je postala danes živo dejstvo in stvarnost. Pot do tega pa je bila težka in krvava.

Aktivizacija mladine v narodnoosvobodilni borbi je razbijala tiste različne poglede na svet in podvojenost na mnoge mladinske organizacije, ki so značilne za kapitalistično družbo. Enotnost mladine je rasla in se razvijala na podlagi borbenega in doslednega izvrševanja postavljenih nalog.

Revolucionarni razvoj mladine je v narodnoosvobodilni borbi ustvaril dve mladinski organizaciji. Vse ostale mladinske organizacije so se pokazale nepotrebno in mnoge od njih za enotnost in napredek mladine direktno škodljive in zato so tudi propadle. Razvoj mladine se z zaključkom vojne ni ustavil, ampak nadaljeval v pogojih socialistične graditve. Mladinska progna in druge delovne akcije, katerih se je udeležilo na stotisoče mladine, so imele mogočno vlogo vzgojitelja mladine v duhu socializma.

Ljudska mladina se je kot organizacija razvila v organizacijskem in političnem pogledu do tiste stopnje, da po organizacijski čvrstosti in nalogah, ki jih ima, meji na skoevsko organizacijo, da je skoraj dosegla raven skoevske organizacije. Za sedanje mladinsko gibanje je značilno, da imajo v Jugoslaviji dve organizaciji — SKOJ in Ljudsko mladino — ki sta tako po ciljih kakor po nalogah, ki stoje pred njima, skoraj na isti višini. Obstanek dveh paralelnih organizacij pa bi povzročil zastoj v delu mladine.

Zato pa je V. kongres KPJ ugotovil, da v teku razvoja čedalje bolj izginjajo razlike med Zvezo komunistične mladine Jugoslavije in Ljudsko mladino Jugoslavije in da naj pride do popolnega zlitja obeh organizacij na osnovi enotnega programa v duhu socializma in na osnovi najširših oblik.

Po združitvi SKOJ-a in Ljudske mladine pa ne bo odpravljena komunistična mladina, marveč bo dejansko uresničena perspektiva za ustanovitev množične mladinske organizacije, ki bo tudi v bodoče v širokih ljudskih množicah uveljavljala linijo Partije.

Z mladinskega dneva nad Vrbskim jezerom

Nastop fizikulturnikov: Mogočen napis TITO je navduševal množice

Mladina Slovenije je lahko ponosna na svoje delo

Mladinska brigada »Ivana Regenta« se je vrnila iz Beograda

»Ne vrnemo se, dokler ne postanemo štirikrat udarna brigada.« To smo obljubili mladi brigadirji pred odhodom v Železnik pri Beogradu.

1. septembra smo se vrnili ponosni — štirikrat udarna in pohvaljena brigada. Svoje uspehe smo hoteli povedati ministru za delo tov. Ivana Regentu, čigar ime nosi brigada. Minister za delo nas je obiskal v domu učencev v gospodarstvu. Vesel nad uspehom, ki smo ga dosegli pri gradnji mladinske tovarne Ivo. Lola Ribar, nam je v kratkem nagovoru čestital in nas pozval, da svoje napore še povečamo in nadaljujemo svoje delo pod modrim vodstvom voditelja naše slavne Partije — maršala Tita.

Tudi pridobljeno znanje v kulturnem in prosvetnem delu smo želeli pokazati tov. ministru Regentu. Pod vodstvom tov. Drame Betke je brigadni pevski zbor zapel nekaj pesmi mladih brigadirjev. Ponos in volja do dela sta sijali brigadirjem iz oči, ko so peli: »U radu leži naša bodočnost, na podvige sad zove nas plan!« Med burnim ploskanjem in vzklikanjem se je tov. minister za delo poslovil od brigade in nam ponovno želel mnogo uspešnega dela pri izgradnji boljšega življenja.

Štirikrat udarna brigada »Ivana Regenta!« To pomeni ogromno naporov, ogromno požrtvovalnosti — 57 udarnikov, 68 pohvaljenih, to ni malo.

2. julija je brigada, ki je štela 232 brigadirjev in brigadirj, večinoma delavske mladine in 36 brigadirjev z učiteljskega, odšla na gradnjo mladinske tovarne v Železnik. Po začetnih težavah nas je prevzel tekmovalni duh v predkongresnem tekmovalju in delo je steklo. 21. julija smo postali prvič udarna brigada, 31. julija drugič, 12. avgusta tretjič in 31. avgusta četrtrič.

V času bivanja med brigadami prijateljskih, bratskih republik Jugoslavije, smo si pridobili brigadirji »Ivana Regenta« velik ugled. Pred našo barako je bilo vedno živahno. Kulturno prosvetno delo je bilo na višku. In tov. Drame Betka je postala pevovodja tudi pri ostalih brigadah. Povsod smo rabili njeno pomoč. Politično delo, kulturno prosvetno delo, risarski krožki, fizikultura itd., to so bili naporji naših brigadirjev v prostem času.

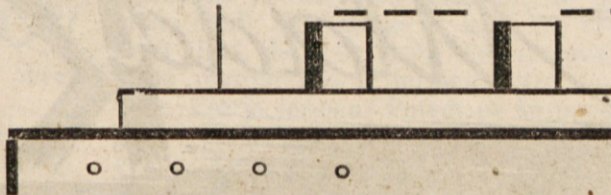
In takšne uspehe smo dosegli pri prostovoljnem delu. Teško je povedati, kdo je bil najboljši, saj so se vsi brigadirji trudili, da bi dosegli čim boljše uspehe.

Toda Drobniča Jáneza je treba vseeno omeniti. Postal je dvakratni udarnik. Celu za 1500 odstotkov je enkrat prekoračil normo pri zasipanju kanala. Uči se za avtomehanika pri Avto-servisu v Ljubljani. Doma je iz Sodražice in je bil v partizanih od 1942. leta. In ostali brigadirji? Za celo brigado lahko povemo, da so v drugem mesecu bivanja v Železniku prekoračili dnevno normo za najmanj 400 odstotkov. Brigado je vodil tov. Snedec Jože, ki nam je povčljal, da so postali člani štaba udarniki, kar kaže, da je bil štab brigade dobro izbran.

Še mnogo bi bilo povedati o mladincih, celo preveč bi bilo. Po pozivu tovariša Regenta smo mladinci sklenili, da priredimo skupen izlet v Bohinj, nato pa gremo s podvojeno silo na delo, nekateri v šole, drugi v tovarne in delavnice. In s svojo požrtvovalnostjo in disciplinirano bomo vzgled ostalim delavcem in obljubljam, da bo naš plan pravočasno dovršen.

Iz teh besed brigadirja lahko posnemamo, s kakšnim veseljem in navdušenjem dela in gradi naša bratska slovenska in jugoslovanska mladina. Na svoje uspehe je res lahko ponosna.

Po Visli do morja

Z gora v ravnine

Med gozdovi in grapami pod prelazom Jablunke na meji med Češkoslovaško in Poljsko izvira Visla, največja poljska reka. Preteče 1070 km dolgo pot od izvira do Vzhodnega morja.

Naš pesnik Simon Jenko je napisal pesem o Visoki Tatri, delu Karpatov, ki ločijo območje Sredozemskega in Baltičkega morja. Tam pravi:

Na visoki Tatri
jamo izkopljite,
tri drevesa sveta
nanjo zasadite.
Tam moj duh bo gledal
na vse štiri strani...

Zahodni del tega pogorja imenujejo Beskide. Iz njih prihaja Visla. To je gorski svet planinskih senožeti in skopih njiv, ki dajejo oves za kruh samo od žetve do božiča; svet drvarjev, oglarjev in izselnikov na vse vetrove, ker je bilo domače zemlje premalo.

Gorski svet planin in gozdov Visla kmalu zapusti. Svet skal in gozdov kmalu mine in reka doseže ravnino in polje, ki ima komaj 200 m nadmorske višine. Zdaj teče Visla domala 1.000 kilometrov po ravnini in s tem predstavlja plovno reko od skrajnega poljskega juga do njenega severa.

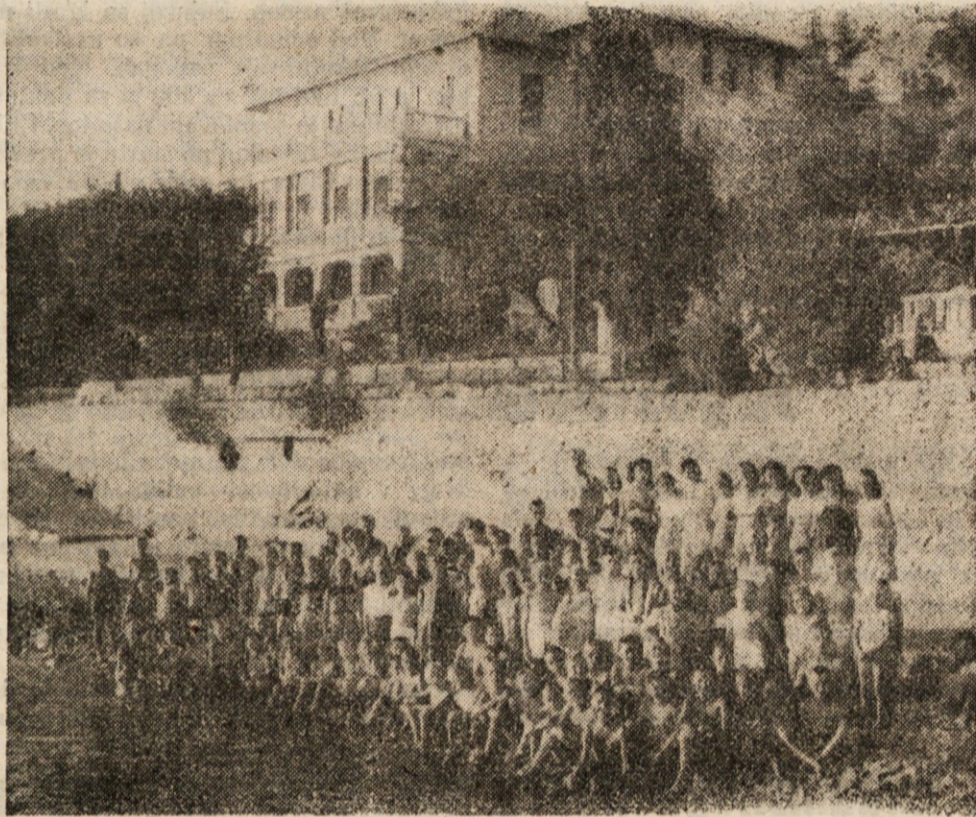
Spočetka hoče Visla proti zahodu, tja kamor teče Odra. To je bivši predel med Češkoslovaško, Nemčijo in Poljsko, eden najbolj industrijskih predelov Evrope sploh, bogat rudnikov in velepodjetij, zato je bil vedno jabolko razdora med Čehi, Poljaki in Nemci. Vsa pokrajina je ena sama tovarna. Železniški tirji, električne železnice, daljnovodi, stolpi, skladišča, tovarniški dimniki, premogovniki, livnice, železni rudniki, dim in saje ustvarjajo podobo prave visoke industrijske pokrajine. V češkoslovaškem predelu te moravsko-šleske kotline so največja industrijska središča Moravska Ostrava, Gleiwitz in Katowice. V sedanji svetovni vojni so Nemci hoteli držati ta predel za vsako ceno. Nagradili so obrambnih sredstev in armad — a Rdeča armada je zmrnila vse, kar se ji je postavilo nasproti.

Krakov

Visla se od tega predela obrne ostro proti severovzhodu. Kmalu doseže mesto Krakov. Ko je bila do leta 1918. Poljska razdeljena med Nemčijo, Avstrijo in Rusijo, je Krakov predstavljal središče Poljakov v avstrijskem delu. Kra-

kov je malo večja Ljubljana. Tudi tako lep in enako poln zelenja je. Visla teče skozi to tiho, ponekod malce starinsko mesto in obliva kraljevski grad Vavel, nekdanjo kraljevsko poljsko prestolnico v srednjem veku.

Po daljšem teku se Visla polagoma obrne proti severu. Tok ji spremljajo v daljavi rahli bregovi Lise gore, ki pa doseže največ 600 m višine. Drugače je povsod sama ravnina, polja, po kateri so Poljaki dobili svoje ime. Po njej vozijo splavi, ki prevažajo les iz Beskidov in Tater proti Baltiku.

Naši pionirji pred počitniško kolonijo ob Jadranskem morju

Varsava

Skozi Varšavo, prestolnico Poljske, teče Visla pod trdnjavo, ki so jo moskovski carji zgradili za ječo svobodoljubnih Poljakov. Pred njo so obešali in streljali tiste, ki so se dvignili za osvoboditve in zedinjenje poljskega naroda in se uprli krvavemu nasilju nekdanje carske strahovlade. Rusija je tedaj predstavljala ječo narodov, v kateri noben narod in tudi poljski ni imel nikakih pravic in nikakih svoboščin.

Varsava je milijonsko mesto, mesto prometa in hrupa, denarja in naglice, industrije in politike. Nemška zasedba

Naučili se bomo mnogo, kar nam bo koristilo pri našem šolskem delu.

Pionirji počitniške kolonije LRS v Bakaru.

Boj za prehodno zastavico

Vsak pionir v IV. ljubljanski pionirski delovni brigadi je stremel, da bi bil najboljši v brigadi, prav tako tu li vsaka četa. Da bi bilo delo čim bolj uspešno, smo imeli prehodno zastavico, za katero so se vse čete borile.

Zgodilo se je, da sta prva in druga četa nabrali enako količino smetljike in tako se ni vedelo, kateri naj se podeli prehodna zastavica. Dogovorili smo se, da bomo videeli prihodnji dan, katera četa bo zjutraj prva na zboru. Toda prihodnjega dne sta stali obe četi že pred znakom dežurnega v zboru. Tako spet ni bilo mogoče določiti, katera četa je boljša. Zato je tovariš komandant oločil, da prehodne zastavice ne dobi prva ne druga četa, pač pa da bosta obe četi pohvaljeni.

Tudi posamezni pionirji v četi so si prizadevali, da bi presegli normo 1.20 kg, kolikor je določeno za posameznika. Vsak se je trudil, da bi bil pohvaljen, saj je pohvala velika čast za pionirja.

Iz dneva v dan smo se trudili, da bi presegli normo, ker tako koristimo domovini in se vzgajamo v dobre Titove pionirje.

leta 1939. je to delo in pomembnost poljske prestolnice samo prekinila, po osvoboditvi je postala spet glava poljskega državnega in narodnega življenja. Spet vstajajo stotine porušenih hiš, ki so jih podrli nemški fašistični razbojniki, da zlomijo voljo poljskega naroda po svobodi. Po ulicah in po vseh prometnih žilah, ki kakor žarki izhajajo iz Varšave, se spet pode vlaki. Svoboden narod je spet zaživel.

Nemski sledovi

Za Varšavo se Visla obrne proti za-

pred 1918, nosijo pokrajina in mesta od Varšave navzdol znake nemške vlade. Na meji ruskega in nemškega dela razkosane Poljske je stalo mesto Torun. Še danes kaže polno obzidij, okopov, jarkov in trdnjav, da je trdo stala pruska, veleniška noga pripravljena za korak naprej proti slovanskemu vzhodu. Toda mesto kaže tudi še spomine na prve nemške osvajalce, na nemške viteze iz križarskega reda v srednjem veku, ki so pod pretvezami, da hočejo pokristjaniti baltičke Slovane, z mečem razmikali meje za nemško nenasiljivo požrešnost in uničevali vse v znamenju nemškega meča. Torun hrani vrsto temnih cerkva ter roparskih viteзов, ki so se skrivali za križ, da pokrijejo svoje prave namene. Pokrajina poljskega hodnika na Baltik je od slovanskih obširnih pokrajin na slovanskem severozapadu edina ostala slovanska. Tu živi zadnji narod polabskih Slovanov, Kašubi, a pred Berlinom so od njih ostali maloštevilni Lužiški Srbi. Vsi ostali slovanski rodovi so izginili pod mečem in v nasilnem ponemčevanju. Pa ne samo to: prav te Slovanom nasilno ugrabljene pokrajine ob Odrji in Baltiku so bile do naših dni izhodišče najhujšega nemškega nasilja in največje pohlepnosti po še ostalih slovanskih deželah na jugovzhodu in vzhodu proti Poljski, Ukrajini in Veliki Rusiji.

Poljski Baltik

Ustje Visle je bilo doslej vedno v nemških rokah, tudi v času 1918 — 1939, ko je Poljska imela izhod na Baltik po svojem hodniku. Visla je pretekala vso svojo pot po slovanski zemlji, njen iztok pa je držal German v svoji oblasti. Ob iztoku leži mesto Gdansk, ki kot za goltanec stiska ta poljski izhod v svet. Da se osvobode nemških klešč in da svobodno zadihajo, so Poljaki iz majhne, nekaj sto ljudi broječe vasice Gdinja zah. od Gdanska postavili novo pomorsko poljsko izhodišče, ki je po nekaj letih zrastle v desetisoče pomorščakov, trgovcev, uradnikov in delavcev. Gdinja je podoba poljske volje po gospodarski in narodni neodvisnosti, podoba volje po popolni osvoboditvi od nemškega izkorščanja. Iz močvirja so vstali kameniti pomoli in nabrežja z mrežami železniških tirov, z gozdovi žerjavi za nakladanje in razkladanje ladij, z gručami tovarna in palač.

Po vojni so se na široko odprla vrata vsem svobodoljubnim narodom na Baltičsko morje. Iztok Visle je prišel v roke svobodnih ljudi.

Pevski zbor „Franceta Prešerna“

»Naš pevski zbor je imel dosedaj že 35 nastopov, od teh je bilo 11 večjih, ko smo bili v Sloveniji,« je začel pripovedovati tov. Rössner, pevovodja pionirskega zboru v Šmartnem pri Slovenjgradu, o svojem zboru.

Nato pa je opisal zgodovino zboru.

»Že leta 1946 smo nastopili. Najprej doma, ko pa smo 8. februarja 1947 imenovali naš zbor po našem pesniku Francetu Prešernu, smo bili že priznani kot najboljši pionirski zbor.

Naš odred si je mnogo dopisoval s pionirji iz raznih krajev. Preko dopisov smo se spoznali in tako so nas povabili, naj jih obiščemo. Mi smo se hitro odločili in smo z velikim uspehom nastopili v Slovenjgradu.

Nato pa smo se na odrednem sestanku dogovorili za turnejo: Ljutomer — Murska Sobota. Tja smo se peljali s kamioni in bili povsod pristržno sprejeti. V Murski Soboti smo nastopili trikrat in doživeli velik aplavz. Mnoge naše pesmi smo morali ponavljati.

Ko smo bili povabljeni v Guštanj in kmalu še v Celje, smo se z veseljem odzvali. Povsod smo nastopili z več koncerti. Uspehi, ki smo jih dosegli, so nas podžigali in postavili smo si nove cilje: naša največja turneja Postojna — Ljubljana — Jesenice.

Dolgo smo se vozili z vlakom, preden smo se pripeljali v Postojno. Tu so nas na postaji že čakali pionirji. Skupno z njimi smo si ogledali Postojnsko jamo, in tudi zapeli v »Koncertni dvorani« in pred jamo. Popoldne in zvečer smo nastopili v dvorani. Tedaj smo prejeli od pionirjev lep album s slikami Postojnske jame, mi pa smo jim podarili knjigo,

V Ljubljani smo nastopili v radio-studiju, kjer so naše petje posneli na plošče. Popoldne smo imeli koncert v gledališču, kjer so nas poslušali naši zaslužni umetniki. Ob slovesu nam je spregovoril tov. Bratko Kreft. Nato so nas vsi skupaj povabili na večerno predstavo »Miklove Zales«. Te predstave se še vsi prav natančno spominjamo.

Drugi dan smo se že navsezgodaj odpeljali proti naši lepi Gorenjski. Ustavili smo se na Bledu in se vozili po jezeru. Na Jesenicah smo zapeli kovinarjem iz tovarne, da se jim s tem zahvalimo za njihovo naporno delo in ves trud, ki ga vlagajo za čim hitrejšo izgradnjo naše domovine. Skoro vsako pesem smo ponavljali in kar nič več nismo bili trudni ob petju. Poklonili so nam šopek nageljnove in knjige.

Vsi srečni smo se vrnili domov, saj smo mnogo videli in doživeli veliko novega.

Kmalu nato smo bili povabljeni še v Maribor, kjer je bil naš pevski zbor proglašen za udarniški zbor. Vsi pionirji so prejeli rdeče rute, ki jih nosijo na vseh nastopih.

Poleg teh večjih koncertov smo nastopili še v Podgorju, Braslovčah, Brežicah in doma ob vseh prilikah. Letos so vsi pionirji veliko delali pri obnovi šole in napravili skupno 4800 delovnih ur. V šoli smo zgradili tudi dvorano z odrom, kjer bomo pričeli spet z vajami in nato z novimi nastopi po vsej Sloveniji, da povsod z borbenostjo partizanske in krasote naše umetne in narodne pesmi še poglobimo ljubezen do naše slovanske besede in naše drage domovine — Titove Jugoslavije.

Iz življenja pionirjev v Sloveniji

Iz naslednjih dveh člankov, v katerih pripovedujejo pionirji o svojem delu pri obnovi in izgradnji države ter o življenju v počitniških kolonijah, vidimo, kako živi mladina v svobodni, demokratični in napredni državi.

Mi smo na morju

Pionirji iz okraja Celje okolica smo v počitniški koloniji Bakar ob morju.

Takoj prve dni smo uporabili za to, da smo si uredili naš dom, potem pa smo pričeli hoditi na izlete po okolici. Ogleдали smo si mesto Bakar, ki leži na skrajnem koncu Bakarskega zaliva ob skalah. Tudi v Kraljevico smo šli. Tam smo videli razvaline ogromnega gradu grofov Frankopanov. Ta grad nam še danes pričča o nasilstvu fevdalne gospode in o bednem življenju njihovih podložnikov-lahčanov.

Naš odred »Destovnik-Kajuh« je razdeljen na čete, ki tekmujejo med seboj za prehodno zastavico. Imamo tu li razne krožke: pevski, dramski, šahovski, gojimo folkloro itd. Vsako popoldne se kopamo in sončimo. Proučujemo življenje v morju in nabiramo raznovrstne školjke, katerih imamo že lepo zbirko.

Proučujemo tudi tukajšnje rastlinstvo, ki se v marsičem razlikuje od našega. Spoznali smo že mnogo novih rastlin. V našem domu smo si napravili lično gredo, na katero posadimo cvetjice, ki jih nabereimo na naših izprehodih.

GORA MODROSTI

Pripovedka iz stare Buhare

V Oimu je živel modri stari Siradžadin. Kadar je kdor koli težko zbolel, je njegova družina iskala leka pri Siradžadinu in bolnik je ozdravel. Če se je v Oimu pojavila suša, je modri stari nagnal potoke, da so narasli in napojili žejno zemljo. Kadar so sosedna plemena napadla Oim, je Siradžadin dajal bojevnikom svojega plemena modre nasvete, da jih noben sovražnik ni mogel premagati.

Slava modrega Siradžadina se je razširila po vseh muslimanskih deželah. Od povsod so ljudje prihajali v Oim prositi Siradžadina nasvetov. In modrec jih je dajal vsakomur.

Nekoč so iz daljnjih krajev prišli močni in zdravi ljudje, s torbami polnimi darov, ki so jih položili pred Siradžadina. Najstarejši izmed njih mu je dejal:

»Prišli smo k tebi, o Siradžadin, iz raznih krajev. Vsak od nas je najznanejši in najmodrejši med svojim ljudstvom. Toda naša modrost je proti tvojemu znanju ničeva, kakor žuborenje potoke ni nič v primeri s slavčevim pesmijo. Deli svojo modrost z nami in mi jo bomo poneli po vsem svetu.«

Siradžadin je pogledal potnike, toda ni jim odgovoril, niti ni sprejel njihovih darov. Tedaj je isti človek ponovil:

»O modrec! Usliši našo prošnjo! Ti

skega rodu — pameten in domisel. Ta človek je zavladal nad Modrostjo in njegovo ljudstvo je postalo največje med vsemi. Toda njegova veličina je šla po poti, prepojeni s krvjo. Napadal je sosedna plemena, jih premagoval in vodil v suženjstvo, ropajoč njihova bogastva. Ubijal je neposlušne in pošiljal bolezni nad svojega sovražnika. Cele pokrajine je, če jih ni mogel premagati z orožjem, zasipal s peskom, a iz dežel, v katerih so živeli siromaki, je odvažal vodo, da je z njo napolnil svoje potoke. Zaradi njegove zahrbtnosti je narod trpel pod jarmom. Takrat pa je velika Modrost, videč, da jo izkoriščajo ne samo za dobrobit ljudi, ampak tudi za njihovo škodo, rekla svojemu gospodarju: »Preveč lahko si me dobil in zato nisi razumel, niti kaj veljam, niti zakaj sem potrebna. Odslej me bo poznal samo tisti, kdor bo vložil mnogo truda in potrpljenja v to, da me najde in razume.« Nato je Modrost zapustila carski dvor in šla v goro.

Preteklo je mnogo vekov in mnogo ljudi je iskalo goro, v kateri se je skrila Modrost, vendar je ni nihče našel. O tej gori tudi jaz nisem nič vedel.

K temu ljudstvu sem prišel kot otrok. Sprejel me je nek bogataš, ki me je vtaknil med sužnje. Delal sem od zore do trde noči.

Vsako noč sem po delu, ki me je trlo,

padel na golo zemljo in grenko jokal. Nekoč je k meni prišla stara Mor, dobra kača, ki se mi je zavila okoli vratu in rekla:

»Že nekaj noči te gledam, kako se mučiš, dečko. Nekoč sem slučajno popila nekaj tvojih kapelj solza in v njih sem začutila grenkobo, da bi ti rada pomagala. Povej mi, kaj si želiš.«

»O modra Mor!« sem odgovoril kači. »Ti si prvo bitje, ki se je zmenilo zame in prišlo k meni z dobro namero, kajti jaz sem sirota in nimam nikogar na svetu. Vprašaj me, kaj si želim? Prvo, kar bi rad izvedel je to, kako bi moglo postati delo sužnjev lahko, a življenje svobodno. Potem bi rad zvedel, kakšno moč ima moj gospodar, da si je on, ki je sam, podredil toliko dobrih ljudi. In še mnogokaj bi rad, toda ne bom našteval svojih želja, ker se mi ne bodo izpolnile. Saj sem beden suženj in niti z mesta se ne morem premakniti, ne da bi to izvedel moj gospodar.«

»Ne, dečko,« mi je odgovorila Mor, »znanje se ne kupuje z bogastvom. Veliko srce imaš in mnogo želja in odločla sem se, da ti pomagam. Z jutrišnjim dnem bom vzela tvojo motiko in kopala bogatašev zemljo. Ti pa boš šel v goro, ki je nedaleč od tod. Zvečer se boš vrnil in tvoj gospodar ne bo nič vedel, da si bil v gori.«

NEKAJ O PAJKIH

»Fej, pajek! Brrr!...« Kako ste se ga že večkrat ustrašili, kajne. Kar nenadoma prilaze od nekod, ta nebodigatreba. Vi pa kar poskočite pred njim, frk, in zona vas oblije. Toda ves ta vaš strah je prazen, to vam moram takoj povedati, in pajek ga kar res ne zasluži. Zakaj ta živalca je ena izmed najbolj čistih pa neškodljivih in ima izredno močno izražen čut in sluh.

Ni basem, če pripovedujejo, da je prav lahko izvabiti pajka z godbo iz njegovega skrivališča. Veliki italijanski goslač Paganini, ki je živel v preteklem stoletju, si je vedno, kadar je sviral pred množico poslušalcev, dal pajka na svojo ramo, ker mu je baje, kakor je bil sam trdno prepričan, donal srečo in uspehe.

O Beethovnu, velikem glasbeniku, pripovedujejo, da je sviral v svoji mladosti jako rad gosli, pa samo takrat, če je bil popolnoma sam v svoji sobi. Ko je stopila nekoč njegova mati v sobo, je opazila, kako se je spustil pajek s stropa in je plaval na svoji pajčevini baš nad svirajočim sinom. Mamica se je seveda jako prestrašila in je ujela živalico. Mla-

cah debelo knjigo. Opazoval je pajke, ki jih je bilo na stoline v njegovi celivi, in je napravil o teh čudnih tovariših pomembne zapiske. Med drugim trdi tudi, da so te živalce najboljši in najzanesljivejši vremenski preroki.

Da jedo pajki iz roke, trdi v svojih zapiskih neki pariški vrvar, ki je poleg vrvi pletel tudi nogavice iz pajkovih mrež. V ta namen je imel v svojem stanovanju tisoč pajkov-križavcev. Kadar je stopil v sobo, s sklado, polno muh, da bi nakrmil svoje domače živalce, so se spustili pajki po nitih s stropa, si poiskali mastno mušjo pečenko in zlezli spet v svoja skrivališča. Naš vrvar pa gotovo ni izgotovil mnogo takih lepih nogavic — za en funt svile iz pajčevine je namreč po-

Tam v gori je še v prastarih časih Modrost pustila svoje spise. Mnogo plasti zemlje jih je pokrilo. Pod vsakim slojem so rodovi Modrosti skrivali po eno znanje, a kače smo jih iz veka v vek čuvale. Mogoče ti bo treba vložiti vse življenje v delo, toda ko boš dvignil poslednji sloj zemlje s poslednjega spisa, boš postal največji med ljudmi.«

Drugo jutro sem šel v goro in pričel kopati prvi sloj zemlje. Toda bil sem izmučen in lačen in do mraka sem izkopal samo nekaj prgišč peska. V obupu sem gledal ničeve plodove svojega dela, kar je k meni počasi prišla želva. Prinesla mi je jajce; ko sem se najedel, mi je šlo delo hitreje od rok. Drugi dan mi je riba iz jezera dala svoje iskre, mravlje, so mi privlekle zrnja, celo skobec mi je vrgele svežega fazana. Tako sem, s pomočjo ptic, rib, zveri in žuželk delal neutrudno, še sam ne vem koliko let. Komaj mi je uspelo odkopati en spis in ga prebrati, že se je razsul v prah, da bi ga kdo drugi ne bibral brez truda. In znanje, ki sem si ga pridobil, sem uporabljal v dobrobit svojega ljudstva. Pol veka je trajalo, preden sem pod granitnimi in drugimi sloji zemlje našel poslednje znanje. Tedaj sem postal to, kar sem, a življenje mojega ljudstva se je izboljšalo.

Vam, otroci moji, svetujem: »Pojdite na razne strani in iščite višine, na katerih je Modrost skrila svoja znanja. Posvetite svoje življenje nekemu velikemu smotru in takrat boste dosegli, kar ste hoteli. Kajti Modrosti si ni mogoče pridobiti tako lahko, kakor se naučimo pesmi. Do nje je treba priti z delom in vztrajnostjo.«

trebna zbirka 700.000 živih križavcev.

Legenda pripoveduje, da je rešil nekoč pajek celo življenje človeku. Fridrik Veliki, nemški kralj, je običajno zajtrkoval skodelico čokolade. Ko je bil nekoč poklican od mize, je našel, ko se je vrnil, v skodelici debelega pajka. Zato je zlij čokolado v posodo, iz katere so jedli njegovi psi. Vsi pa so dobili krče in so po par minutah žalostno poginili. Čokolado je zastupil dvorni kuhar, ki je bil podkupljen od vladarjevih neprijateljev.

Sicer je to le pripovedka — toda iz vseh dogodbic lahko izprevidimo, da ne smemo biti sovražni tem nedolžnim živalcem, ki ne storijo nikomur nič zalega, ki tudi ne grizejo, kakor premnogi napačno trdijo, temveč nam kvečjemu koristijo, recimo v hlevih, v shrambah, ker se hranijo samo z nadležnimi muhami in z drugim mrčesom. Ne bojte se jih torej!

edinj obvladaš veliko modrost. Tvoja dežela je podobna raji; v njej vse cvete in napreduje, a pri nas suša pustoši polja, živina nam propada, ljudje umirajo. Nauči nas, da tudi naši kraji postanejo podobni raju, kakor je tvoj kraj, o modri Siradžadin.«

Siradžadin je pogladil svojo kot bombaž belo brado in rekel:

»Otroci moji! Razumem vašo željo. Tudi jaz želim, da bi po moji smrti bili na svetu ljudje, ki bi s svojo modrostjo pomagali ljudstvu. Toda modrost je mogoče doseči samo tako, če se človek odreče vsega. Jaz sem svoje znanje zbiral počasi, z velikim trudom in odpovedovanjem. Povedal vam bom, kako je to bilo.«

In Siradžadin je pričel pripovedovati svojo povest:

»Bilo je to davno, davno, v času ko je živel moj praded, a mogoče še p. j. Na svetu se je naselila Modrost. Tavalala je med ljudmi, toda nihče je ni poznal in ni vedel, kako je treba z njo ravnati. Vendar se je našel neki človek — car-

Volkovi

Kurir Blaž je gazil sneg. Do kolena se mu je udiralo. Včasih se je ustavil, da se v mesečini ogleda, če ni zašel. Luna je sijala in sneg se je lesketal.

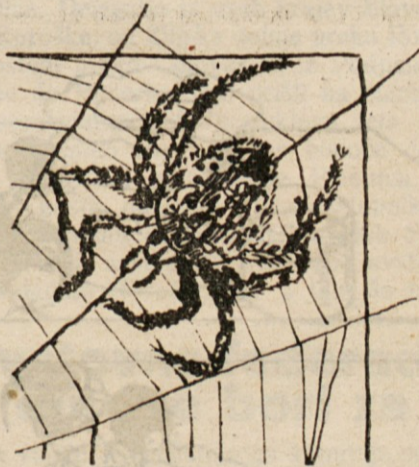
Blaž se je potipal po torbi. V torbi je nošil pisma za partizane. Torbe ne sme izgubiti. Nenadoma se Blaž zdrzne. Ali ne gre nekdo za njim? Pes je! Velik pes! Čigav je? Nikjer v vasi nimajo takega psa.

»Vššš!« je Blaž zamahnil z roko, da bi pregnal kocinca. A tedaj zapazi, da jih je več. V dolgi vrsti slede drug drugemu. In oči se jim zeleno svetijo.

»Volkovi!« je prešinilo kurirja. Snel je puško in ustrelil. Prvi volk je zacvilil, zahropel in se zgrudil. Divje je brcal in prašil sneg na vse strani. A je kmalu izginil pod telesi divjih njegovih tovarišev, ki so navalili nanj in ga v hipu raztrgali. Blaž je še nekajkrat ustrelil in bežal.

»Najbližja vas je Ambrus!« je dahnil ves zasopel. »Do tja ne pridem!«

In se je z zadnjo močjo potegnil na drevo. Od tu je streljal v tropo kocincev do jutra. Tedaj so ga rešili partizani, ki jih je privabilo streljanje.

dj Beethoven pa, ki je bil zelo občutljiv, je prekinil igranje in je zagnal gosli po tleh, da so se zdobile v tisoč koncev. Sam je pozneje priznal, da ni nikoli več prijel v svojem življenju za gosli; ta pajek je bil namreč dolgo časa edini njegov poslušalec.

Iz teh dveh godbic sklepamo, da postane pajek prav lahko prav domač. Jetniki so spisali in pripovedovali že večkrat dolge zgodbe o pajkih, ki so jim krajšali čas v ječah in jim lajšali gorje ugrabljene svobode. Mnogo teh nesrečnikov, ki so prebili skoro polovico svojega življenja med štirimi stenami, pripovedujejo, da so pajke, svoje tovariše, krmili kar iz roke. — Quartremère Disjoval, načelnik batavanske republike, je bil jetnik nemškega vojvode. Bil je zaprt v Utrehtu in je spisal o teh živali-

Škratkovca

V Hribernikovem grabnu je živel star čevljar. Bil je zelo skromen in varčen mož. Delal je mnogokrat tudi ponoči. V kvatrnih sobotah so mu pomagali tudi Škratki.

Nekega kvatrnega večera je delal pri odprtem oknu. Prišel je eden od Škratov v svinjski podobi in dejal čevljarju posmehljivo skozi okno: »Čevljar, kaj delaš tako pozno?« Čevljar je bil jezen, da Škrat ni prišel skozi vrata kakor po navadi, pa je prijel za kopito in udaril Škrata s tako silo po rilcu, da se je kar na mestu zgrudil. Škrat je kmalu spet vstal in rekel čevljarju skozi okno, naj ga še enkrat udari. Ta je pa dobro vedel, da Hudobe nikoli ne smeš udariti, ker tedaj je človek pogubljen. Rekel je: »Jaz koj enkrat udarim, pa tedaj močnejše, da izda!« Škrat se je spet zgrudil, strašno rjul in se zvalil po bregu v jarek, ki se še danes imenuje Vražji graben.

Zjutraj je šel čevljar gledat v jarek in je videl crknjenega konja. Poklical je soseda, da bi odpeljala mrhovino. Ko sta prišla v jarek, tudi konja ni bilo več tam.

Drugo kvatarno soboto je prišel spet drugi Škrat pomagat čevljarju. Čevljar je dal Škratu čevlji in dolgo dreto, sam si je vzel pa kratko. Poizkusila sta se s Škratom, kdo bo poprej naredil čevlje.

Zmagal je čevljar. Razjarjen zaradi tega je Vrag rekel čevljarju, naj se gre z njim pretepat. Vrag je vzel dolg bič, čevljar pa krajšega. Čevljar je stopil tik k Škratu in ga močno zbil, Škrat si pa ni mogel pomagati, ker je imel bič s predolgim ročajem. Ko je bil Vrag že precej zbit, sta menjala z biči. Tedaj je pa

čevljar odskočil in od daleč udrihal z dolgim ročajem po Škratu, ki čevljarja ni dosegel.

Ko je imel Vrag že polno oteklino od udarcev, ga je povabil čevljar, da se gresta zibat, češ, zrak ti bo zacelil rane. Čevljar se je usedel na debelejši konec veje, Škrat pa na tanjšega. Ko sta se prvič zazibala, se je tanjši del veje odtrgal, Vrag je telebnil čez skalo v jarek in se ubil. Prijetla je velika voda in ga odnesla. V Vražjem grabnu je še dalje časa smrdela voda in se še sedaj imenuje Škratkovca.

DVANAJST PALCKOV - MALČKOV

»Zdaj pa moram jaz hiteti!« brat September vpije, »če hočem s polj in njiv in gozda še kaj vzeti!«

Na polja, njive, gozd September pot

zavije in vlada mesec dni. Ko domov spet prihiti, pokaže skozi okno na zemljo:

»Tako sem vladal jaz nebo in pa zemljo!«

Kamen ki je postal kruh

Ko je sveta družina bežala pred hudobnim kraljem Herodom, je morala prepotovati dolgo težavno pot, ki je vodila skozi skalovje, močvaro in zaraščeno šumo. Pa se je pripetilo, da je neka trnjeva veja oplazila Jezuščka po nogi in ga ranila do krvi. Zaradi te nezgode je bila sveta družina primorana ustaviti se pri prvi planinski koči.

Jožef potrka na okence in zaprosi krpo obveze.

V koči je prebivala stara žena s svojo vnukinjo. Dobra starica takoj poišče košček platna in ga izroči deklici, ki ga ponese Materi Božji.

Marija stopi z oslice, podloži na poti ležeči kamen pod Jezuščkovo krvavečo nogo in jo lepo obveže. Nato pobere okrvavljeni kamen in ga ponudi deklici:

»Vzemi ta kamen in ga položi na mizo. Naj bo tebi in tvoji stari materi v spo-

TONE LJUBIČ:

SMOLETOVA MAMA

Zgodbo o požigu Smoletovine pozna pri nas vsak otrok. Fašisti in izdajalci so se pripodili na oklopnikih in najprej

izropali domačijo. Nato so stavbo zažgali. Mati je tedaj bila v hiši. Vse je bilo v plamenih in v gostem dimu. Ko je izgledalo, da se bo zdaj pa zdaj zrušilo ostrešje, se je na gorečih hišnih vratih prikazala sključena postava sive starke. V naročju je nesla staro hišno zibel. To je bila zibelka, v kateri so se zibali vsi njeni otroci pred dolgimi, dolgimi leti. Samo še ta zibelka je ostala kot spomin nanje. Sin Tone je padel v Dolomiti, hči Julka leži nekje v temnih kočevskih gozdovih, a najmlajšega so izdajalci ubili doma. V osmojeni obleki in

Solarčki z dvorišča

Nekoč so pozabili zapreti šolo. Vrata v razred so ostala na stežaj odprta. Pa je, pek-pek-pek, prilomastil v razred osliček. Stopil je za mizo in položil na njo sprednji kopiti. Potem je zarigal: »I-a, i-a, kdor čitati ne zna, naj v šolo priacal«

Mladi iz dvorišča so koj pridirjali. Nekateri so kar skozi okno prifrčali.

»Le k meni vsi po vrsti, kakor so hiše v Trsti,« je zatrobental osliček. »Najprej se mora v šolo vpisati vsak, povedati mora, kdo mu je oče, mati, sestra in brat. Pa še to naj vsak pove, kdaj je prišel na svet in kje.

Najprej je zagagalo belo gosče: »Moj oče je gosak, gosak je tudi moj brat. Moj rojstni kraj je Gosinjak. Rodil sem se pred tednom dni. Večje gosi od moje

min in zahvalo za dobroto, ki sta jo storili mojemu sinu!«

Dekletce se temu nenavadnemu daru nekoliko čudi, vendar vzame kamen in steže z njim v koč. Položi ga na mizo in — glej — čudo božje: okrvavljeni kamen se tisti hip spremeni v najlepši pšenični kruh.

Deklici kakor tudi stari materi od iznenađenja zastane dih. Nato pa hvaležno in veselo sežeta po kruhu in se najesta do sitega.

Še večje čudo sta pa opazile naslednji dan. Spet sta našli na mizi hleb sladkega in čudodelnega kruha, ki ga potem ni zmanjkalo nikoli več. Čeravno sta ga uživali po mili volji, ga je bilo vseeno vedno dovolj na mizi.

Tako sta bili obe siromašni ženski za malo uslugo, izkazano božjemu Sinu, preskrbljeni s kruhom za vse življenje.

s pogledom na divjake je drsala čez prag. Sredi dvorišča je padla na kolena in dvignila zibelko visoko nad glavo. Tako je obstala kot kip. Sovragi so izginiti drug za drugim ...

Pa je Smoletova mama prenesla vse. Dočkala je svobodo in na novo zaživela, ko se je njena domačija začela obnavljati. Prvi so prišli pionirji in se lotili razvalin. Vsakega posebej je pobožala s pogledom. Na pragu stoječ je pokazala na pionirja Živka, ki je vihtel kramp in bil glasen na vse strani.

»Vidite, ta je tak kot rajniki moj Tone. Hiter in glasen je bil pri vsakem delu. Pri partizanih so ga takoj ocenili in mu dali ime Brzi.«

Potem je pokazala na Petra, ki je umerjeno podiral na pol porušen zid. Nasmehnila se je in dejala:

»Onile pa je podoben mojemu Ivanu. Pri delu je bil preudaren. Ničesar ni delal tja v en dan. Vse je najprej premislil. In molčeč je bil, prirasel na domačo zemljo. V partizanih so ga kmalu spoznali in imenovali Orača.«

Prišla je mimo črnolasa Vida. Njo je zadržala, jo prijala za glavico in se zarzla v njene oči. Potlej jo je pobožala in rekla:

»Ti otrok moj zlati!«

Žive Vidine oči in njeni črni lasje so ji obudile spomin na njeno Julko. Ob spominu na njo se ni mogla zdržati solz.

Takšna je Smoletova mama. V spominih na svoje živi. V vsakem pionirju išče svoje otroke. Pazljivo sledi delu mladine in se veseli njenih uspehov, kakor bi se veselila lastnih otrok.

mame na svetu ni. Moje sestre tri so goske, v naši družini najbolj gosposke.«

Pisana račica je skočila na klop in zagagala: »Racman je oče, raca je mamica. Sestra je račka, brat rače, jaz pa račica. Meseca aprila sem se v hlevu rodila.«

Rjavi teliček je zamukal: »Moja mama je krava, moj oče strašanski silak. Sestra je telica, junec pa brat. Moj stric je vol. Na svet sem prišel pred enim mesecem in pol. V hlevu sem se rodil in se prvič mleka napil.«

Rumeno piščice je skočilo na mizo in začivkalo: »Moja mama je tista kokla, ki kloče. Tisti petelin, ki na vsezgodaj kikirika, je moj oče. Moja teta je tista kokoš, ki znese jajce za poln koš. Moja sestra pa še ni znesla nobenega jajčka, je še premlada jarčka. Na svet sem prilezlo iz jajčne lupine. Ko dorastem premalo

bom za vse peteline. Kurnik je moj rojstni kraj, rojstni čas pa mesec maj.«

»Vsak naj zdaj pove, kaj zna in velj je zavpil osliček. In so povedali: Osliček je zarigal I-a, i-a; gosče in račka sta zagagala: ga-ga-ga; teliček je zamukal: mu-mu-mu; piščice je začivkalo: čiv-čiv-čiv ...

Tako so vpili, da je pritekla postrežnica Minca. Dvignila je metlo in rekla: Š-š-š.

»Rešimo se!« je zavpilo piščice in skočilo skozi okno na dvorišče. Tudi drugi so zbežali. Nekateri skozi okno, drugi skozi vrata. Le osliček se je predolgo obiral. Dobil jih je z metlo po križu, da ga je še dolgo bolelo.

STRIC JOŽA SVOJIM PRIJATELJEM

Dragi moji prijatelji, pionirji in pionirke!

V tem mesecu se je pričelo spet novo šolsko leto. Mnogi izmed vas ste šli letos prvič v šolo. Gotovo se boste naučili mnogo koristnih stvari, ki vam bodo pomagale v življenju. Eno pa, kar je za nas koroške Slovence predvsem važno, in to je naš materni jezik, tega se ne boste mogli naučiti v zadostni meri, ker

Otrok in domovina

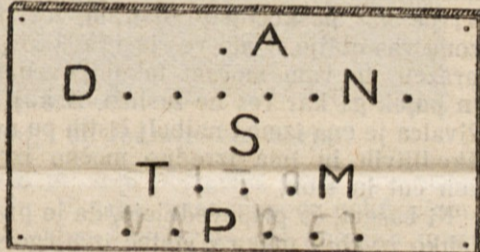
Otrok sem še. A to že znam, da domovino rad imam. Otrok sem še in to že vem, da zapustiti je ne smem.

Otrok sem še, a zrastel bom, in takrat si postavim dom, dom sreče, dela in poštenja. To je najlepša pot življenja.

In to si še zapomnim tudi, če pridejo kdaj časi hudi, kdor domovino rad ima, nikdar, nikdar je ne izda.

DOPOLNILNICA

Na nekem lepaku je bila napisana lepa parola. Pa je zadnje tedne močno deževalo in je dež spral nekatere črke. Dajte, pionirji, poskusite vstaviti manjkajoče črke, pa boste videli, kaj je bilo napisano na lepaku.

Rešitev križanke

Vodoravno: 2 ar; 3 giba; 6 oje; 7 Mondblanc; 11 oporo; 13 serija; 15 sir; 16 kra; 17 nak; 18 Sava; 20 rok; 22 oče; 23 tobak; 25 ti; 26 Reke; 27 pika; 28 tam; 29 av.

Navpično: 2 ar; 3 giba; 6 oje; netke; 5 odri; 7 Moskva; 8 opera; 9 nora; 10 boj; 12 drsati; 14 Atika; 20 roka; 21 obem; 23 teta; 24 Krka.

SLIKE BREZ BESED

